

Să vorbim despre Europa

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin API și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA. Buletin informativ editat de Asociația Presei Independente (API), în cadrul Platformei societății civile „Pentru Europa”, cu suportul proiectului „Parteneriate pentru o Societate Civilă Durabilă în Moldova”, implementat de FHI 360. Parteneri: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Compania „Air Moldova”

ARGUMENT

Caniculă

Sorina Ștefărcă

La 27 iunie 2015 s-a împlinit un an de la semnarea de către Moldova, Georgia și Ucraina a Acordurilor de Asociere la Uniunea Europeană, iar la 2 iulie - un an de la ratificarea acestuia în Parlamentul de la Chișinău. Prima aniversare a Acordului nu a constituit însă un prilej de mare sărbătoare și asta pentru că - deși ambițiosul document fusese gândit ca o etapă calitativ nouă în apropierea țării noastre de UE - abstractul, dar mereu prezentul factor politic autohton, implicat numeroasele crize politice, economice și sociale pe care le-a generat răstimp, au încetinit realizarea lui. La fel, a fost reanimat subiectul schimbării cursului extern al țării, iar Moldova s-a pomenit în situația de a alege, din nou, între Est și Vest, între trecut și viitor.

O dilemă falsă pe care însă, așa cum se întâmplă de obicei, același „fără de capăt” factor politic nu a prețuit să o preia și să dea naștere speculațiilor care să îi aducă dividende. Unii au recurs la ea pentru a acumula și mai mult capital politic, alții pentru a culege mai multe mandate în recente alegeri locale, ceilalți pur și simplu pentru a-și justifica inacțiunea sau, și mai grav, pentru a acoperi fărădelegile pe care le comit. Pe acest fundal ne paște riscul ca Acordul de Asociere să rămână un pretext de discurs politic, nu și unul de acțiune și voință politică. Și doar efortul instituțiilor executive implicate - ministerele, agențiile și alte autorități publice care continuă, contrar atmosferei generale de stagnare-așteptare instaurate în societate în ultimele luni, să se conducă de prevederile Acordului de Asociere în activitatea lor și să transpună în practică ceea ce este scris în cele aproape 1000 de pagini ale documentului - nu va fi de ajuns. Semnalele sunt tot mai multe și mai puternice.

Unul dintre acestea a venit, mai explicit ca niciodată, chiar în debutul săptămânii curente: Uniunea Europeană a înghețat finanțarea pentru Republica Moldova. Pirkka Tapiola, Ambasadorul UE la Chișinău, a făcut acest anunț luni, la doar o zi după ce peste 60 la sută din greci au spus, într-un fel sau altul, „Nu” Europei. Și chiar dacă nu există o legătură directă între referendumul elen și sistarea ajutorului european pentru țara noastră, mesajul - și într-un caz, și în altul - este că Europa a obosit să dădăcească niște copii alintați care știu doar să ia, nu și să ofere. Este un mesaj pe care-l putem trece cu vederea doar dacă facem abstracție, bunăoară, de declarațiile ministrului de Finanțe, Anatol Arapu, care a recunoscut oficial că în câteva luni nu va mai avea bani pentru salariile bugetarilor. Dar putem oare?..

Ce anume ar vrea Europa să îi oferim noi? O minimă dovadă de responsabilitate. Adică, „un Guvern capabil să negocieze un acord de finanțare cu Fondul Monetar Internațional, dar și să soluționeze criza din sectorul bancar”, dacă ar fi să îl cităm pe dl Tapiola. Plus, combaterea corupției, independența justiției și alte „fleacuri” ce ne-au tot fost promise în ultimele campanii electorale și pe care le mai așteptăm. Și evident că am putea să dăm vina pe caniculă, dar... Canicula de afară se termină într-o zi-două, pe când canicula din mințile încinse ale politiciii moldovenești poate dura până da bruma, am mai trecut prin așa ceva. Chiar credeți că mai e timp?! Dacă se aprinde țara?

Femeile primar reinventează orașele europene

Anne Hidalgo, femeia care schimbă la față Parisul. Foto: europe1.fr

Alegerile din 14 și 28 iunie 2015 au adus în fruntea administrațiilor publice locale din țara noastră 183 de femei, cu 17% mai mult decât în scrutinul din anul 2011. Raportat la totalul de 897 primari aleși, putem vorbi despre o prezență de peste 20 la sută a femeilor în procesul decizional la nivel local. Proportia se menține și dacă ne referim la totalul candidaților pentru funcția de primar, înscriși în cursă: 3426 (77,5%) bărbați și 995 (22,5%) femei. Această tendință în creștere este, însă, departe de cifra stipulată în proiectele de lege

care stau pe masa parlamentarilor moldoveni - o cotă de cel puțin 30% pentru femei în viața politică -, cât și de situația din Europa, unde oamenii nu s-au temut să lase „pe mâna femeilor” metropole cu milioane de locuitori. Să vedem, mai jos, care sunt femeile ce au devenit eroine în orașele și comunitățile pe care le conduc.

Ana-Maria Veverița

[citiți în pag. 2](#)

Din anul 2000 până în prezent, 35 de femei au fost alese în calitate de primar ale unor mari orașe europene. S-a întâmplat în Franța, Spania, Croația, Italia, Grecia, Suedia, Austria, Slovenia, Germania, Polonia... Astăzi, în UE, femeile reprezintă aproape o treime (32%) din membrii consiliilor locale și 27% din membrii parlamentelor naționale, arată raportul „Femeile și bărbații în funcții de conducere în UE”, publicat de Comisia Europeană în 2013. Potrivit documentului, reprezentarea echilibrată a cel puțin 40% din fiecare sex există, la nivel regional, în Franța, Suedia, Finlanda și Spania, iar la nivel local - doar în Suedia.

Expo-2015

Pavilionul Moldovei la Expo-2015 a găzduit, la începutul lunii iulie, mai multe evenimente dedicate industriei textile.

Echipa designerilor moldoveni la Expo-2015

Colecțiile creatorilor din Moldova au fost prezentate la Milano

La Milano, oraș recunoscut drept una dintre capitalele mondiale ale modei, designerii moldoveni au venit pentru a-și prezenta creațiile, a cuceri publi-

cul și a găsi potențiali parteneri de afaceri. Evenimentul a inclus prezentări de colecții, vizite la câteva companii italiene producătoare de textile și întâlniri bilaterale. Astfel, pe lângă beneficiile de imagine, designerii și producătorii autohtoni au putut stabili contacte valoroase.

Agenda misiunii a fost completată de expoziția „Moldovan Fashion Industry”, care s-a desfășurat în incinta pavilionului Moldovei la Expo-2015. În cadrul acesteia au fost prezentate colecțiile a zece creatori autohtoni - Georgette, Creme

Brulee, EHO by Evgheni Hudorjocov, O'devallé, Lorina, Natalya Maskvina, La Tyana, Ionel, Sekana by Natalia Melnic. Printre spectatori s-au numărat reprezentanți ai 12 companii, între care renumitele case de modă Dolce&Gabbana, Armani, Burberry, Brunello. Pentru ei a fost organizată și o degustare a vinurilor moldovenești.

Participarea designerilor moldoveni la Expo-Milano 2015 a fost posibilă datorită Organizației de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova.

Femeile primar reinventează orașele europene

Foto: wikipedia.org

Anne Hidalgo,
prima femeie care conduce capitala Franței

Foto: media.rtl.fr

S-a născut în Spania acum 56 de ani. În 1961, în timpul dictaturii lui Franco, familia ei s-a mutat la Lyon. Foarte bună la învățătură, dar discretă, ea visa să ajungă la Paris, ceea ce reușește în 1982. Se implică în politică în 1993, fiind parte din echipa Ministerului Muncii, iar în anul următor se înscrie în Partidul Socialist. Peste circa 20 de ani, la 30 martie 2014, este aleasă în calitate de primar al orașului Paris, pe care și-a propus să îl reinventeze...

Încă fiind viceprimar al capitalei franceze, Anne Hidalgo a avut un rol central în proiectele Primăriei Paris. Bunăoară, a coordonat transformarea unui drum care face conexiunea dintre malurile râului Sena. Astăzi, artera cu o lungime de 2,3 km este ca un magnet pentru turiști, bicicliști și skateboarderi. Planurile ei de viitor pentru relansarea Parisului în epoca modernă se concentrează pe conectivitate și transport: într-un program de investiții de opt miliarde de euro anunțat în cadrul campaniei electorale, Anne Hidalgo a declarat că intenționează să investească un miliard de euro pentru a transforma Parisul într-un oraș „smart” („deștept”).

Un subiect important al campaniei electorale a lui Anne Hidalgo a fost construcția a 10.000 de apartamente pe an, inclusiv 7000 de locuințe sociale, pe șoseaua de centură a Parisului. Astfel, din perioada când Anne Hidalgo era viceprimar și până azi, cota locuințelor sociale construite a crescut de la 11% până

la 20%. Ea însă își dorește să atingă nivelul de 25%.

Cea mai recentă inițiativă a primarului ține de interzicerea, de la 1 iulie curent, a circulației camioanelor și autocarelor poluante (mai vechi de 14 ani) prin capitala franceză. Mediul a fost una dintre problemele prioritare, formulate de Anne Hidalgo în campania din 2014. Ea și-a propus să facă din Paris - un oraș în care zilnic sunt înregistrate circa 28 de milioane de deplasări cu automobilul, iar traficul fiind principala sursă de poluare cu particule fine, considerate cancerigene din 2012 de Organizația Mondială a Sănătății - o zonă cu emisii scăzute, în care accesul să fie interzis progresiv tuturor vehiculelor poluante. La 9 februarie 2015 ea a prezentat planul său antipoluare în cadrul Consiliului Municipal. Obiectivul final este eradicarea, către anul 2020, a mașinilor diesel și a vehiculelor pe benzină poluante.

Fiind căsătorită și având trei copii, Anne Hidalgo recunoaște că funcția sa presupune multă responsabilitate: „Nu este ușor pentru familie, dar niciodată nu am suferit de sentimentul de vinovăție. A fi primar înseamnă să lucrezi 24 de ore pe zi”, a declarat ea pentru revista „Financial Times”. Un sondaj de opinie realizat de agenția France Ifop în februarie 2015 a arătat că actualul primar a câștigat popularitatea a 49 la sută din populația franceză. Probabil, este și datorită motto-ului orașului Paris de astăzi: „Durabil, responsabil și inovativ”.

De la filozofie la primărie în Barcelona

Ada Colau, în vârstă de 41 de ani, este noul primar al orașului Barcelona începând cu 13 iunie 2015. Colau a fost una dintre membrii fondatori ai Platformei victimelor ipotecilor, creată în 2009 în contextul crizei financiare din Spania. În campania electorală, ea a promis că va milita pentru reducerea măsurilor de austeritate, va tăia salariile aleșilor locali de la 140 de mii de euro la 28.600 de euro în cazul primarilor și va face din Barcelona „vârful de lance al schimbărilor democratice din Spania și

Foto: republica.com

din Sudul Europei”. De asemenea, Ada Colau își propune să reducă utilizarea autoturismelor oficiale în cadrul pri-

măriei, motiv din care ea însăși circulă cu mijloacele de transport în comun. O altă promisiune a Adei Colau din timpul campaniei electorale a fost să susțină familiile defavorizate din Barcelona.

Ada Colau a studiat filozofia, dar a renunțat la facultate pentru a-și putea ajuta familia. A avut mai multe locuri de muncă pasagere și s-a afirmat în demonstrațiile contra executărilor silite. A prevenit în acest mod circa o mie de astfel de executări, scrie „The Independent”.

Praga,

Foto: profimedia.cz

Din noiembrie 2014, noul primar al orașului Praga este **Adriana Krnáčová**. Ea a promis să curețe orașul de corupție și să le ofere cetățenilor o administrație modernă și transparentă. Înainte de a ajunge primar, Adriana Krnáčová a fost vice-ministru de Interne și a condus oficiul Transparency International din Cehia, notează pragapost.com.

Atena,

Foto: AP

Și capitala însoaritei Grecii a fost condusă, din 2003 până în 2006, de o femeie - **Dora Bakoyiannis**, prima femeie primar din istoria orașului Atena. Din 2006 și până în 2009, ea a activat în calitate de Ministru de Externe al Greciei, cea mai înaltă poziție ocupată vreodată de o femeie în Cabinetul Greciei. În anii '90 Dora Bakoyiannis a fost Ministru al Culturii.

Stockholm...

Foto: sverigesradio.se

Un alt oraș european condus de o femeie a fost Stockholm, capitala Suediei, care în anii 2003-2006 a avut-o în frunte pe **Annika Billström**. Pe parcursul mandatului său au fost făcute investiții în educație și s-a pus accent pe ajutorul social pentru păturile vulnerabile.

Avem și în Moldova primare de succes

Deși cu performanțe mai modeste, și în Republica Moldova există femei care au excelat în domeniul administrației publice. La scrutinul din iunie 2015, **Nina Costiuc** a câștigat cel de-al cincilea mandat în fruntea Primăriei Budești. A făcut studii la Chișinău și Moscova, dar a refuzat mai multe oferte de muncă la oraș și a ales să revină în satul natal. Primarul comunei Budești spune că, pentru a reuși, trebuie să ai curaj și să riști, plus verticalitate și capacitate de a prevedea rezultatul acțiunilor tale. Nina Costiuc a muncit în zeci de proiecte cot la cot cu sătenii, pentru a avea o comună prosperă, și a demonstrat că, împreună, poți obține rezultate frumoase. Astăzi, elevii din comuna Budești merg cu mare drag la liceul care a fost renovat, iar după ore se refugiază în activitățile centrului comunitar din localitate. De 20 de ani o femeie conduce și Primăria Calfa din raionul Anenii Noi. Și în acest caz, **Ludmila Ceaglăc** a demonstrat că imposibilul poate fi cucerit împreună cu o echipă consolidată prin multă muncă și efort. Este o atitudine care a fost răsplătită pe deplin la alegerile locale din 14 iunie, unde Ludmila Ceaglăc a obținut 81% din sufragii și a câștigat încrederea alegătorilor pentru al șaselea mandat

Foto: budesti.md

consecutiv, informează portalul Unimedia. Odată cu venirea sa în fruntea comunei, Ludmila Ceaglăc a reparat toate edificiile de menire social-culturală din localitate. Astfel, fosta baie sătească a devenit un centru de plasament temporar al bătrânilor, care deservește zilnic 40 de persoane; școala a fost termoizolată și renovată complet, iar casa de cultură, reparată din temelie. În prezent, la Calfa este construit un oficiu al medicilor de familie, costul total al proiectului fiind de două milioane de lei.

Integritatea, o condiție esențială pentru combaterea corupției

UE pledează pentru o CNI cu instrumente și rezultate concrete

Chiar dacă, din anul 2013, Republica Moldova are instituită o structură care să garanteze integritatea persoanelor cu funcții de răspundere, până acum puțini demnitari au fost sancționați pentru abaterile legislative comise. Partenerii externi ai țării noastre consideră că Moldova trebuie să-și îmbunătățească de urgență legislația în domeniul integrității, pentru ca cetățenii să capete încredere în actul justiției. Putem lua exemplu de la țara vecină, România, care în câțiva ani a reușit să fie printre liderii țărilor UE la acest capitol și să aplice normele europene la constatarea și sancționarea cazurilor de conflicte de interese și declarare a averii.

Lilia Zaharia,
Asociația Presei
Independente

Aproape zilnic aflăm din presă despre faptul că diverși funcționari sau demnitari sunt bănuți că nu și-ar fi indicat în declarațiile de avere toate bunurile pe care le dețin; că ar trăi în case de milioane, deși oficial primesc un modest salariu de bugetar; sau că, fiind în funcții de răspundere, își angajează rudele în instituțiile pe care le conduc, chiar dacă sunt conștienți că astfel comit o ilegalitate. Puțini însă dintre cei suspectați că ar admite conflicte de interese sau falsuri în declarațiile de avere sunt sancționați.

Instituția care constată conflictele de interese, falsul

în declarațiile de avere și actele de incompatibilitate de funcție este Comisia Națională de Integritate (CNI), activă din anul 2013 și aflată în subordinea Parlamentului. Deși Comisia există deja de doi ani, combaterea și prevenirea abaterilor în domeniul integrității decurge foarte anevoios.

Moldo-integritate

În anul 2014, CNI a înlocuit 12 procese-verbale contravenționale pentru nedeclararea declarațiilor de avere în termenul stabilit de lege. Dar, din cele 12 persoane cu funcții publice vizate, doar două au fost sancționate cu o amendă de 1500 de lei. La fel, din cele 35 de procese de judecată în care a fost implicată CNI anul trecut în cazul actelor de constatare a conflictelor de interese, doar într-o singură situație instanța de judecată a emis o hotărâre definitivă, fiind revocat din funcție un primar din raionul Rezina.

Un punct de vedere generalizat în societate, dar și în mass-media este cel privind existența unei legături directe între lipsa sancțiunilor și politizarea instituțiilor de stat. „Funcționarii bănuți de astfel de ilegalități nu se conduc de buchea legii, majoritatea având acoperire politică. Acest lucru îi și încurajează pe unii să încalce în continuare legislația, știind că nu vor fi pedepsiți”, consideră Radu Măra, un tânăr jurist din orașul Ialoveni. Și Tatiana Breznișter din Drochia este convinsă că situația poate fi schimbată doar cu voință politică, dar și prin sancționarea celor care au încălcat legea.

Foto simbol. Sursa: unodc.org

De ce reușesc vecinii

Situația este total diferită în România, țară membră UE. Re-

cent, fiind într-o vizită de studiu la Agenția Națională de Integritate (ANI) de la București, instituție cu competențe similare CNI, am

aflat că acolo sunt puse în aplicare normele europene de sancționare a conflictelor de interese, a nedeclarării averilor sau a admiterii incompatibilității de funcții. Pe parcursul anului trecut, ANI a înregistrat 82 de conflicte de interese administrative rămase definitive. În 15 cazuri instanța de judecată a decis: condamnarea la închisoare a unui senator, 11 deputați, unui primar și a unui consilier personal din cabinetul unui demnitar. Și la capitolul sancțiunilor pentru nedeclararea averilor ANI are un „palmares” bogat. Astfel, în decembrie 2014, ANI înregistra cinci decizii definitive și irevocabile ale instanței privind confiscarea averii cu caracter nejustificat, în urma cărora au fost virati în buget circa 1,1 mln. de euro.

Reprezentanții ANI au o explicație simplă, dar eficientă pentru rezultatele înregistrate: autonomia instituțională. „ANI nu se află în subordinea Parlamentului, iar această formulă eficientă o recomandăm și altor instituții de profil. ANI a fost înființată în 2007 și bineînțeles

Situația actuală este neclară și tristă

Ambasadorul UE la Chișinău, Pirkka Tapiola, a declarat pentru „Obiectiv European” că, deja la trei ani de la constituire, se resimte o nevoie profundă de reformare a CNI, și asta deoarece instituția nu dispune de instrumente concrete prin care să aplice propriile

decizii. În plus, CNI nu este scutită de influența intereselor politice. „Este important să fie modificat cadrul legal, inclusiv pentru a-i oferi CNI instrumente suplimentare, cum ar fi cel de confiscare civilă. Regretăm că proiectul de lege privind Centrul Național de Integritate nu a fost aprobat de Guvern în ultima sa ședință. Adoptarea și, ulterior, punerea în aplicare a acestei legi ar fi reprezentat un pas înainte în lupta împotriva corupției. Și poate că, în câțiva ani, Centrul Național de Integritate din Moldova ar putea avea aceleași rezultate ca, de exemplu, Agenția Națională de Integritate din România sau Înalta Autoritate Franceză pentru Transparență în viața publică. Situația actuală însă este neclară și tristă”, a conchis cu regret Pirkka Tapiola.

Reprezentanți ANI: vicepreședintele, Bogdan Stan, președintele Consiliului Național de Integritate, Ciprian Cucu și Silviu Ioan Popa, director pe comunicare

Foto: Lilia Zaharia

că, de-a lungul anilor, au existat diverse presiuni - de la tăieri de buget până la acuzații în presă din partea politicienilor. Este inevitabil ca o asemenea instituție să nu fie agreată de politic. Este și o zicală în acest sens: dacă politicienii ne urăsc, înseamnă că ne facem bine treaba. În contextul dat vreau să menționez că, în 2007 România era stat membru al UE, iar sprijinul Comisiei Europene în activitatea ANI a fost hotărâtor”, ne-a spus Bogdan Stan, vicepreședintele Agenției.

Inițiative legislative respinse de Guvern

Spre deosebire de colegii din România, președintele CNI, Anatolie Donciu, a declarat în repetate rânduri că instituția pe care o conduce a început cu stângul și că, dacă nu se reformează, nu ne putem aștepta la rezultate spectaculoase în domeniul sistemului de integritate. „În prezent, CNI are doar rolul de constator al abaterilor comise de subiecții declarării. Actele de constatare a conflictelor de interese sunt expediate la Centrul Național Anticorupție, cele de fals în declarația de avere - la Procuratura Generală. CNI nu poate aplica sancțiuni, de aici și rezultatele...”, a spus oficialul.

Petru a clarifica cine trebuie să sancționeze actele de nedeclarare a averii, conflicte de interese și incompatibilități, și pentru a nu lăsa loc de interpretări, mai mulți experți naționali și internaționali au elaborat trei proiecte de lege menite să îmbunătățească mecanismul de declarare a averilor și a intereselor personale, cât și modalitatea de reformare a CNI. Pachetul în cauză include proiectul de Lege privind declararea averii și a intereselor personale, proiectul de Lege care privește Centrul Național de Integritate și proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Sunt exact acele inițiative care, pe motiv că nu ar avea asigurat sprijinul politic în Parlament, au fost respinse la ultima ședință a Guvernului Gaburici, în iunie.

Leagănul liberei circulații în UE

Trei decenii de la semnarea Acordurilor Schengen

La 14 iunie 2015 s-au împlinit trei decenii din ziua în care, într-un mic sat situat la frontiera dintre Franța, Luxemburg și Germania, câțiva politicieni au semnat un document căruia, la acea vreme, puțini i-au dat vreo importanță. Este vorba despre „Acordul Schengen”, materializat între timp în binecunoscutul „Spațiu Schengen” și care, alături de moneda unică, simbolizează unitatea europeană.

Cu prilejul aniversării, autoritățile comunale din Schengen au organizat o

mică ceremonie, la care au fost invitați Președinții Comisiei Europene și Parlamentului European, precum și Prim-ministrul luxemburghez. Ceremonia, potrivit Radio France Internationale, a fost una destul de sumară, „presărată cu discursuri și acorduri de muzică simfonică în fața unui public restrâns adunat în piața comunală, urmată de o recepție la bordul unui vas navigând pe râul Moselle”.

Jean-Claude Juncker, Președintele Comisiei Europene:

Unii politicieni îmi spun că au fost la Schengen și că nu e nimic de văzut acolo. Eu le răspund: circulați, nu e nimic de văzut, Schengen e însuși leagănul liberei circulații în UE!”

Astfel, de fapt, a fost repetat scenariul de acum 30 de ani când, în numele a cinci state UE, câțiva funcționari de rangul doi au semnat, tot pe un vas pe Moselle, Acordul Schengen.

„Schengen nu e doar un nume abstract întâlnit astăzi la toate frontierele europene și în toate aeroporturile. Este un sat de 600 de locuitori făcând parte din cea mai frumoasă regiune turistică a Marelui Ducat de Luxemburg”, a spus primarul Ben Homan. El a menționat totodată că lumea trebuie să știe de unde a pornit această frumoasă poveste europeană, chiar dacă, la momentul lansării ei, puțini erau cei care credeau că această

idee nebunească de a abolii frontierele ar putea să meargă.

Statisticile europene arată că ideea vizionară din 1985 a mers cu succes. Până în prezent, 26 de țări au semnat Acordurile Schengen, din care 22 sunt membre ale Uniunii Europene. Mai mult, Spațiul Schengen nu a abolit pur și simplu frontierele, ci a creat o cooperare transfrontalieră polițienească eficientă, o interacțiune mai bună a sistemelor de sănătate și o bază de date comună pentru combaterea criminalității de orice fel. În paralel, libertatea de mișcare a adus un nou avânt economiei și turismului. De aceea, alături de moneda unică, spațiul liberei circulații este aspectul cel mai palpabil și mai popular al construcției comunitare.

(A.S., după RFI)

Iulian Groza:

„Acordul este bun, nu este cazul să inventăm bicicleta”

La 2 iulie 2014 Parlamentul de la Chișinău ratifica Acordul de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, semnat o săptămână mai devreme, la Bruxelles, alături de Georgia și Ucraina. Iar deja la 1 septembrie Acordul și, implicit, Zona de Liber Schimb prevăzută de acesta erau puse în aplicare, într-un efort al UE de a-i sprijini pe agricultorii moldoveni, ajunși în dificultate din cauza embargoului rusesc. Cum a fost „primul an de asociere”, unde am ajuns și ce ne așteaptă? Sunt subiectele pe care le-am discutat cu dl Iulian Groza, fost viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, astăzi coordonator de programe la Institutul pentru Politici și Reforme Europene din Moldova.

Andreea Ștefan

— *Dle Groza, cum a fost acest „prim an de asociere” la Uniunea Europeană?*

— Cred că și pentru cei conectați la procesul de integrare europeană a țării noastre, și pentru cei mai puțin inițiați este evident că lucrurile au evoluat altfel decât ne așteptam acum un an. Încă până la ratificarea din 2 iulie, Guvernul din care făceam parte pe atunci aprobase un Plan național de implementare a Acordului, în care erau indicate prioritățile pentru anii 2014-2016. Aveam o agendă de asociere clară și, fiind pe valul primelor rezultate obținute de regimul fără de vize, motivația de a persevera era foarte mare. Eram convinși că Moldova se va mișca cu pași fermi și rapizi spre spațiul european. Obiectivul nostru era să punem în aplicare Acordul, să facem dovada unor prime rezultate, astfel încât în anul 2015 să putem vorbi despre o perspectivă europeană. Ne gândeam că, după evaluarea primului an de Acord, vom putea chiar depune cererea de

aderare la UE. Era absolut firesc să facem asta.

„Prin depunerea cererii se declanșează un mecanism intern la nivelul UE”

— *O intenție în care, mulți, mai că nu au văzut o aderare cu acte în regulă...*

— Probabil că asta s-a dorit să se vadă. Căci se știe foarte bine că depunerea cererii nu înseamnă un „da” sau „nu” imediat al UE. Înseamnă, în schimb, focusarea mai mare a atenției UE asupra unei țări. Căci, prin depunerea cererii, se declanșează un mecanism intern de luare a deciziilor la nivelul Uniunii: Comisia este invitată să facă așa-zisul screening de țară, se discută cu statele membre. Este o procedură de evaluare care poate dura și până la trei ani și care, racordată la eforturile noastre de implementare a Acordului de Asociere, ar fi fost - și pentru noi, și pentru Comisie, și pentru statele mai reticente față de o eventuală aderare a țării noastre - o dovadă că suntem antrenați într-un mecanism care ne ține într-un proces de modernizare. Același principiu a funcționat în cazul obținerii regimului fără de vize: se stabilește un obiectiv, mecanisme de evaluare și niște condiții clare care, odată îndeplinite, îți permit să faci un pas înainte. Este acel model de motivație care, cred, ne lipsește acum, când vorbim de implementarea Acordului de Asociere.

— *Și totuși, să înțelegem că erați gata să porniți la drum fără să fiți pregătiți?*

— Dimpotrivă, eram foarte realiști și înțelegem că Moldova încă nu întrunește nici condițiile minime pentru a obține o perspectivă imediată de aderare la UE. Dar era important să arătăm că menținem ritmul și direcția, trasate de Acordul de Asociere. Tocmai de aceea și era important să facem efortul acestui prim an de asociere, să avem un pachet minim de realizări, iar spre sfârșitul anului curent să

depunem cererea. Ideea era ca, astfel, să creăm o presiune asupra politicului și a societății, să se știe că integrarea europeană rămâne obiectivul nostru principal, iar această cerere ne va ajuta să fim mult mai motivați.

— *De ce politicul nu doar a respins, și mai că a demonizat această idee?*

— Pentru că una e să vorbești despre perspectivă de aderare atunci când ești țara cu cele mai bune rezultate în Parteneriatul Estic și alta e când Parlamentul, votat la limită, nu este în stare să numească un guvern. Înțelegând, probabil, spre ce ne îndreptăm, guvernarea a încercat să minimizeze așteptările... Apoi a urmat reacția în lanț: criza politică a scos la iveală problemele din sectorul bancar și presupusa implicare a unor actori politici în fraudele de aici. Încrederea partenerilor externi a scăzut dramatic și, astăzi, singura lor dorință e să ne stabilizeze în această pantă pe care ne cotilim de circa o jumătate de an. Vorbeam recent cu un oficial european și el îmi spunea că Moldova are o caracteristică ciudată: muncește ani de zile ca să fie prima, face reforme deseori nepopulare, dar necesare, beneficiază de cea mai mare asistență pe cap de locuitor din partea UE - după care, într-un timp foarte scurt, năruiește tot ce a făcut și se

aruncă, într-un fel de neștire, în hăul incertitudinii.

„Cetățenii preiau atitudinile și comportamentele clasei politice”

— *Cum se resimte în viața oamenilor această rostogolire în pantă?*

— Oamenii înțeleg că ceea ce se întâmplă astăzi în Moldova este tare departe de ceea ce li s-a promis în 2009, dar și de ceea ce înseamnă standarde europene de justiție și guvernare. Felul în care a fost investit și a guvernat Cabinetul Gaburici, faptul că Raportul Kroll nu a servit drept motiv pentru o anchetă veritabilă, iar grangurii scapă în continuare nepedepsiți - toate sunt semnale pentru cetățeni, care preiau și ei, fiecare la nivelul său, atitudinile și comportamentele politicianilor sau ale celor care pretind că înfăptuiesc actul justiției. Altminteri, cum să explici că unul dintre presupușii figurați ai schemei frauduloase, care a afectat din temelie sectorul bancar al țării, este ales primar în unul dintre cele mai importante orașe?

— *Aveți o explicație logică pentru acest fenomen?*

— Cât timp în Moldova numărul celor săraci va prevala asupra clasei medii bine pusă pe picioare, oamenii se vor lăsa cumpărați de brașoavele

electorale. În plus, deși toți înțeleg că problema noastră cea mai mare este corupția, oamenii în asemenea măsură nu mai cred că pot schimba ceva, încât aleg nu între cei corupți și cei necorupți, ci între cei corupți care ar putea să se împartă și cu ei... Cred că tocmai această logică a funcționat la Orhei. Și faptul că oamenii judecă astfel este vina politicianilor. Se pare că ne-am blocat undeva în spirala timpului și că trebuie să o luăm de la capăt. Să le explicăm oamenilor că valorile europene nu sunt vorbe goale, așa cum le-au arătat, în mod eronat, politicienii noștri, ci acțiuni și atitudini.

„Parlamentul nu a votat niciuna dintre legile importante”

— *Care a fost rolul instituțiilor guvernamentale în implementarea Acordului?*

— Înainte de toate, țin să menționez că instituțiile statului, implicate în acest proces, și-au făcut munca - dar au făcut-o acolo, unde le-a permis spectrul de competență și unde nu a fost nevoie de implicarea factorului politic. Au fost adoptate câteva amendamente de legi, au fost promovate câteva regulamente. Colegii de la Externe au elaborat un sistem online de monitorizare a implementării Acordului. Și nu este ușor, când doar pentru anii 2014-2016 sunt prevăzute circa 4000 de acțiuni... Însă, în același timp, Parlamentul nu a votat niciuna dintre legile importante planificate în Acord sau în matricile de politici pentru asistența bugetară. S-a discutat despre neutralitate, s-a polemizat despre denumirea evenimentului de comemorare a celui de-al Doilea Război Mondial... Iar pentru Legea Procuraturii, care se află în sertarele lor, deputații nu au timp.

— *Sau, poate, nu au voință politică?*

— Nici voință, dar nici sprijin politic, precum a invocat Guvernul atunci când a respins pachetul de legi privind integritatea. Se vede că a fost nevoie de cinci luni pentru ca parlamentarii noștri să înțeleagă că nu vor putea, în cadrul unei coaliții minoritare cu comunistii, să promoveze legi principiale pentru parcursul nostru european. Iresponsabilitatea lor a condus la aceea că, deunăzi, Ambasadorul UE la Chișinău a anunțat înghetarea asistenței financiare planificată în 2015 pentru Moldova. Le-o fi ajuns și partenerilor de dezvoltare cuțitul la os și aceasta este reacția lor față de lipsa reformelor în domeniul justiției, baterea pasului pe loc în investigarea fraudei bancare și lipsa unor rezultate importante de implementare a angajamentelor stabilite în Acord.

„Ideea europeană trebuie reabilitată”

— *Ce șanse sunt ca să se revină la EUJUST sau la procurorul european?*

— Cred că Guvernul, oricare va fi acesta, oricum va reveni la ideea lansării unei misiuni de judecatori, ofițeri de investigație, procurori europeni în Moldova. Pentru că nu văd cum, altfel, vom încuraja instituțiile de drept să fie mai independente față de politicul din Republica Moldova. Dar mai ales nu văd cum, fără o asemenea misiune, care să facă o ruptură calitativă în actul justiției, vom readuce încrederea cetățenilor în justiție, în instituțiile de drept și, în definitiv, în integrarea europeană - o idee și un crez care au fost compromise.

— *Mai rămâne Acordul de Asociere cea foaie de parcurs pentru modernizarea Moldovei ori ne apucăm să căutăm a treia cale, precum se mai aud unele voci?*

— Acordul este bun și nu este cazul să inventăm bicicleta. Am negociat acest Acord mai mulți ani, este un document cuprinzător care acoperă toate sectoarele unei țări și care ne spune foarte clar ce trebuie să facem. Nu ne rămâne decât să forțăm, prin metode democratice, politicul ca să respecte buchea Acordului. Responsabilitate și aplicare - de asta avem nevoie. Căci astăzi, din păcate, din cauza iresponsabilității lor, în loc să discute Legea Procuraturii, deputații se consumă în negocieri pentru crearea unei noi coaliții. Iar fiecare zi pierdută înseamnă probleme financiare și oameni care pleacă din țară. Și nu aceasta este Moldova pe care ne-o dorim.

— *Vă mulțumim pentru interviu.*

„Trebuie să fugim de abordarea geopolitică. Deși mai este de lucrat la mentalitate, suntem europeni prin geografie și cultură. Avem Acordul de Asociere, care este un model de modernizare ce și-a demonstrat eficiența în mai multe țări ale Europei de Est și în Țările Baltice. Și decât să alegem vectori, mai bine să aplicăm modele... Iar politicienii care se declară proeuropeni, dar se comportă „pe invers”, fie să-și schimbe titulatura, fie să plece - dar să nu mai compromită ideea europeană!”

SCHIMBAREA LA FAȚĂ A POLIȚIEI

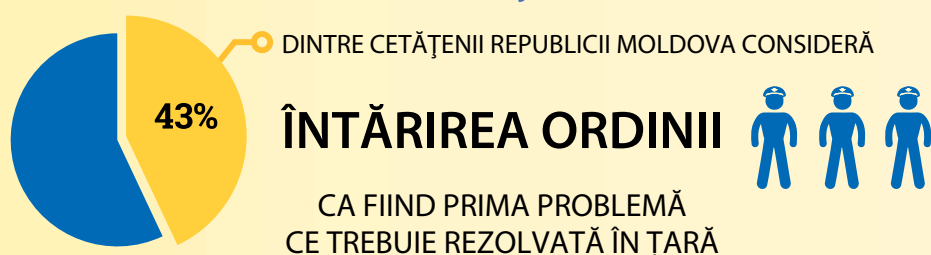

DUPĂ SEMNAREA ACORDULUI DE ASOCIERE

Deși Poliția are un rol crucial în apărarea ordinii de drept, în percepția cetățenilor țării, aceasta este una din instituțiile cu risc sporit de corupție, iar lipsa de profesionalism, lipsa de inventar polițienesc (etiloteste, automobile, seturi de cercetare la fața locului, aparate foto digitale etc.) și lipsa resurselor financiare, compromit încrederea cetățenilor în Poliție.

PRINCIPALELE PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTĂ POLIȚIA CONFORM PERCEPȚIEI CETĂȚENILOR

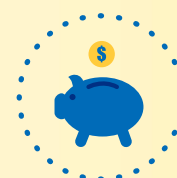
DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE

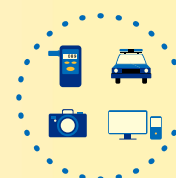
CORUPȚIA

LIPSA DE PROFESIONALISM

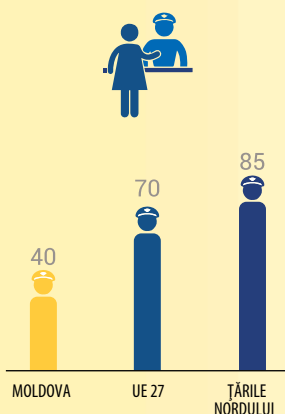
LIPSA RESURSELOR
FINANCIARE

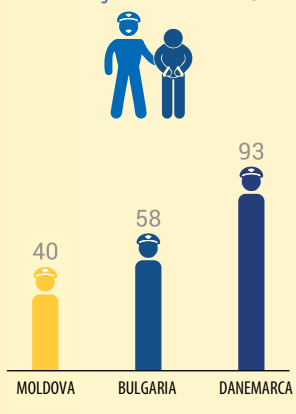
LIPSA DE INVENTAR
POLIȚIENESC*

*etiloteste, seturi de cercetare la fața locului, aparate foto digitale, printere și copiatoare, automobile

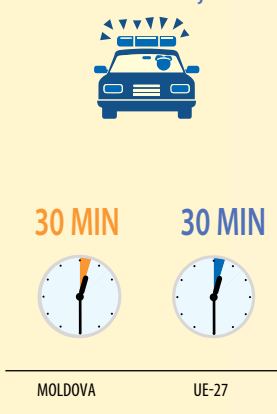
ÎNCREDEREA ÎN POLIȚIE*, %

ÎNCREDEREA CĂ INFRACTORUL VA FI PRINS ȘI JUDECAT, %

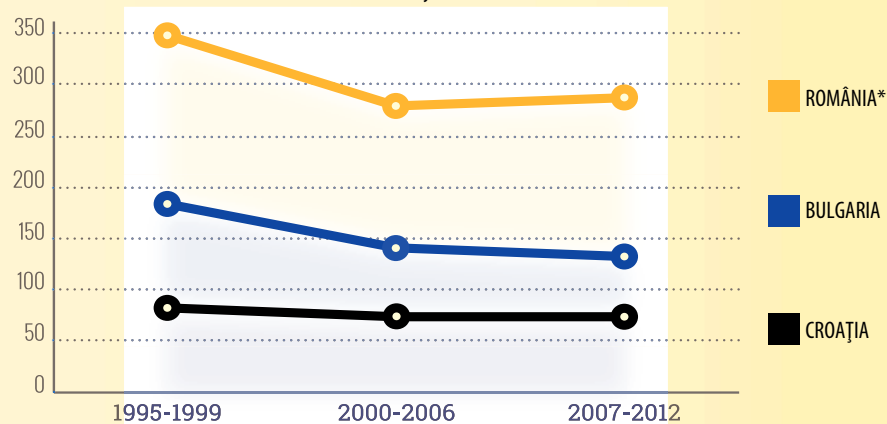
REAȚIA LA SITUAȚIILE DE URGENȚĂ

*de cea mai mare încredere se bucură polițistul de sector (60% față de 70% media europeană sau 80% în țările nordice)

CUM A EVOLUAT CRIMINALITATEA ÎN STATELE UNIUNII EUROPENE

MII CRIME ÎNREGISTRATE DE POLIȚIE (OMORURI, CRIME VIOLENTE, JAFURI, FURTURI)

*creșterea nivelului crimelor înregistrate de poliție în România în perioada 2007-2012 s-a datorat creșterii nivelului de raportare a crimelor în acest stat

CUM VA CONTRIBUI IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE LA REZOLVAREA ACESTOR PROBLEME?

PRIMELE REZULTATE ALE IMPLEMENTĂRII ACORDULUI DE ASOCIERE

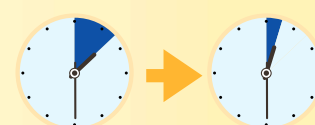

S-AU DONAT
164 DE AUTOMOBILE
PENTRU 37 SECTOARE
DE POLIȚIE DIN ȚARĂ

S-A ASIGURAT CĂTE
**UN CALCULATOR ȘI
O IMPRIMANTĂ** PENTRU
SECTOARELE DE POLIȚIE DIN ȚARĂ

ACESTE REALIZĂRI AU DUS
LA SCADEREA TIMPULUI
DE REACȚIE DE LA 1,5 ORE LA 30 MIN*

* Conform datelor actualizate ale MAI de la 9 iulie 2015

Acest infografic a fost finanțat de un grant oferit de Departamentul de Stat al SUA. Opiniile, constatările și concluziile din infografic aparțin autorilor și nu reflectă neapărat pe cele ale Departamentului de Stat al SUA.

Expert-Grup
Centru Analitic Independent
Design: **the big pixel**

Colectare date: **Tatiana Savva**

Ambasadorul
Mihai Gribincea:

„Succesul DCB depinde de voința politică de la Chișinău”

În cadrul discuțiilor neformale pe care le-am avut la Bruxelles, mai mulți oficiali NATO au subliniat că pachetul DCB (Defence Capacity Building) este vital, dar și ambițios pentru Moldova, iar realizarea lui va depinde și de efortul Chișinăului. Mai ales că, spun aceiași oficiali NATO, nevoile armatei moldovene sunt atât de mari, încât fac aproape imposibilă modernizarea ei într-o perioadă scurtă de timp. Liliana Barbăroșie, colega de la Radio „Europa Liberă”, a discutat despre perspectiva DCB cu

dl Mihai Gribincea care, în calitate de Ambasador al Republicii Moldova la NATO, a fost implicat plener în elaborarea documentului. Iată câteva reflecții despre:

Foto: Europa Liberă

SUCCES: DCB ar putea fi cel mai important document din relația Moldova-NATO, semnat până acum, dar succesul lui depinde de voința politică de la Chișinău. Pentru că urmează să fie adoptată Strategia de securitate națională și Strategia militară - documente în care va trebui să punctăm foarte clar care sunt amenințările la adresa securității. În funcție de aceasta, va fi realizată a doua etapă de implementare a pachetului. Pentru că la prima fază are loc elaborarea cadrului legislativ, iar la etapa a doua urmează ca, împreună cu experți din cadrul Alianței, Moldova să obțină asistență în ceea ce privește modernizarea forțelor terestre și aeriene, a sistemului de învățământ militar, apărarea cibernetică și alte aspecte.

BUGET: Evident că DCB presupune și anumite cheltuieli. Dar când vorbim despre modernizarea sectorului de apărare, trebuie să privim lucrurile mai larg. E posibil să se constate că avem nevoie nu de 6000 de militari, ci de 3000 care, în schimb, să fie sătui, bine echipați și antrenați. Putem vorbi și de o abordare inteligentă, așa-zisa „Smart Defence”, prin care, cu aceleași resurse poate, să modernizăm sectorul de apărare și să-l facem mai eficient. Dar evident că va fi nevoie și de cheltuieli suplimentare, căci astăzi acestea sunt foarte mici. Dacă țările NATO alocă 2% din PIB pentru apărare, Moldova alocă 0,5% - 0,3% de fapt, căci alte 0,2% constituie pensia militarilor, cheltuieli ce nu pot fi considerate parte a bugetului militar.

POSIBILE REACȚII: Nu trebuie să ne intereseze reacția Rusiei - ea își urmărește interesele sale naționale, noi trebuie să le urmărim pe ale noastre. Să nu uităm și că, până la criza din Ucraina, relația Rusia-NATO era cu mult mai avansată decât relația Moldova-NATO. Și acum, NATO are un oficiu la Moscova... Interesul nostru este să ne reformăm sectorul de securitate și să avem o armată ce ar face față unor eventuale amenințări. Cred că una dintre marile probleme în implementarea DCB va fi tocmai identificarea acestor amenințări. Pentru că la Chișinău se evită, din anumite considerente, a numi deschis potențialele pericole la adresa securității. Și este nefiresc să nu consideri amenințare și potențial agresor o armată staționând ilegal pe teritoriul țării tale. Cred că a venit timpul să spunem lucrurile pe nume, să identificăm factorii de risc și să ne elaborăm strategia militară și cea a securității naționale în consecință. Nu putem să ne mai jucăm alți 20 de ani cu aproximații.

După www.europalibera.org

Pachetul DCB ne va ajuta să avem o armată profesionistă și modernă. Foto: army.md

Moldova și NATO, la un nou nivel de cooperare

Pachetul DCB va contribui la consolidarea sistemului de securitate al țării noastre

„Securitatea Republicii Moldova” - se pare că niciodată, în cei peste 20 de ani de parteneriat dintre țara noastră și Alianța Nord-Atlantică, sintagma în cauză nu a răsunat atât de frecvent la Cartierul General al NATO de la Bruxelles, precum în zilele de 23-25 iunie 2015. Drept prilej a servit aprobarea, în cadrul Reuniunii miniștrilor Apărării din țările-membre, a unui amplu pachet de inițiativă ce are drept scop consolidarea capacităților de apărare și reformarea întregului sistem de securitate al Republicii Moldova. Ca și până în acum, noul nivel de cooperare se va desfășura în baza principiului de neutralitate împărtășit de țara noastră.

Sorina Ștefăruță,
Bruxelles, iunie 2015

Pentru oficialii NATO, pachetul DCB (Defence Capacity Building - Consolidarea Capacităților de Apărare) reprezintă un pas important, net superior în parteneriatul cu Republica Moldova, fapt menționat la majoritatea briefingurilor de presă de pe durata reuniunii ministeriale. În același timp, de fiecare dată s-a pus accent pe aceea că NATO nu va ajuta în mod direct Republica Moldova cu bani sau cu echipamente militare. „Nu dispunem de arme și nici nu este în competența noastră așa ceva”, a declarat Jens Stoltenberg, Secretarul General al NATO. DCB e mai mult un element de siguranță pe fundalul situației tensionate din estul Europei.

Asistența NATO va veni preponderent sub formă de instruire și de expertiză, și se va manifesta pe trei direcții distincte: 1) asistență legislativă în domeniul securității naționale (elaborarea Strategiei Naționale de Securitate și a altor documente re-

Viorel Cibotaru, ministru în Exercițiu al Apărării și Jens Stoltenberg, Secretarul General al NATO. Foto: army.md

levante); 2) sprijin în reformarea sistemului militar al țării și - abia atunci, dacă Moldova va considera oportun - 3) facilitarea unor discuții între oficialii moldoveni și țările ce ar putea furniza echipament militar Chișinăului. Iar pentru o mai bună derulare a acestor procese, Alianța Nord-Atlantică analizează și posibilitatea înființării la Chișinău a unui birou al NATO care să fie în contact direct cu sediul central de la Bruxelles, dar și cu responsabilii de pe loc pentru domeniul apărării.

Idealuri și valori comune

„Republica Moldova și NATO împărtășesc idealuri și valori comune, și este firesc ca relațiile noastre să se extindă”. Declarația îi aparține ministrului în exercițiu al Apărării, Viorel Cibotaru și a fost făcută în cadrul întrevederii pe care acesta a avut-o la Bruxelles, cu o zi până la Reuniunea ministerială, cu Secretarul General al Alianței, Jens Stoltenberg. Cei doi oficiali au trecut în revistă stadiul relațiilor Moldova-NATO, procesul de implementare a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Moldova-NATO pentru anii 2014-2016, și au discutat posibilitățile de oferire a asistenței în reformarea sectorului de securitate și apărare, precum și de consolidare a capacităților de apărare ale Republicii Moldova în cadrul DCB. „Este foarte important ca, în timpuri grele, să simțim sprijinul Alianței și că nu suntem lăsați singuri în fața unor riscuri. Vom

solidarea capacităților de apărare, pentru ca să fie în stare să răspundă provocărilor ce pot apărea în noul mediu de securitate. De asemenea, Jens Stoltenberg a mulțumit Republicii Moldova pentru participarea militarilor moldoveni la operațiunea condusă de NATO în Kosovo și subliniat că, în acest mod, Moldova demonstrează că este un furnizor de pace și de stabilitate.

În aceeași zi, Viorel Cibotaru s-a întâlnit cu omologul său român, Mircea Dușa. Oficialul de la Chișinău a mulțumit României pentru sprijinul acordat în demararea pachetului DCB, precum și în aderarea țării la „Platforma de Interoperabilitate”, inițiativă lansată la Summit-ul NATO din septembrie anul trecut din Țara Galilor. Este vorba de o serie de proiecte concrete, elaborate în comun de către experții moldoveni și cei ai Alianței, care vor spori capacitățile de apărare ale țării.

Proiecte (nemilitare) dezvoltate de NATO pentru/cu Republica Moldova:

- Dezvoltarea capacităților de decizie strategică în cazul unei crize în domeniul cibernetic;
- Înființarea unui laborator și a unui curriculum pentru pregătirea administratorilor de rețea;
- Dezvoltarea capacităților pentru educație și instruire în apărarea cibernetică, prin crearea unui program de masterat pe această direcție;
- Sprijinirea creării unui CERT național (Computer Emergency Response Team - Centru de Răspuns la Incidente de Natură Cibernetică);
- Ateliere de cercetare avansată privind detectarea și diagnoza CBRN (materiale chimice, biologice, nucleare și radioactive) și a explozivilor;
- Curse de pregătire avansată în domeniile: managementul consecințelor unui atac CBRN; cooperarea regională în răspunsul și pregătirea pentru incidente CBRN; pregătire concretă (hands-on) în apărarea cibernetică pentru administratorii de rețea și de sistem (program deja încheiat);
- Proiecte multianuale: detectarea și îndepărtarea materiilor periculoase ce ar putea contamina apa; decontaminarea prin utilizarea radiațiilor ultraviolete și a plamei reci cu metamateriale; reducerea riscurilor generate de agenți biologici în Moldova.

Anual, sute de copii din țara noastră intră în contact direct sau indirect cu sistemul de justiție - fie că sunt victime, martori sau bănuți că ar fi comis ilegalități. În toate cazurile invocate este foarte importantă existența unor proceduri de lucru cu acești copii - de la discuția purtată de polițistul de sector cu minorul până la prezentarea lui în instanță. Și pentru că cel mai bine se lucrează într-o atmosferă prietenoasă, UE a decis să se implice la legarea prieteniei dintre polițiști și copiii din Moldova.

Lilia Zaharia,
Asociația Presei
Independente

Fiecare specialist din domeniul justiției, care interacționează cu minorii ce intră în contact cu legea, trebuie să cunoască mai multe aspecte: de la particularitățile de vârstă ale minorului până la metodele și tehnicile de lucru cu aceștia, atunci când ei sunt intervievați. În acest context, în prezent, circa 200 de polițiști de sector din țară sunt instruiți cum să lucreze cu minorii aflați în contact cu legea. Pe lângă tehnicile specifice de interviu a minorului, polițiștii învață și nuanțe psihologice, și anume, cum să abordeze un copil ce refuză ori se intimidează să discute cu un om al legii.

Mai informați în domeniul drepturilor copilului

Recent, peste 30 de polițiști au urmat un curs de lecții practice la acest subiect. Prin intermediul unor studii de caz, ei au trebuit să facă față unei situații cu implicarea directă a copilului. Șase dintre polițiștii prezenți la training și-au testat și abilitățile de formatori, ei urmând să transmită cele învățate colegilor din raionul unde activează.

„Am învățat că atunci când vorbește cu un copil, polițistul trebuie să aibă o atitudine mai familiară, chiar dacă uneori minorii au prejudecata că polițistul este rău și îi va închide. Dar, cu o bună informare, ne va fi mai ușor

Imagine simbol, sursa: tdh-moldova.md

să aplicăm aspectele practice”, ne-a spus Sergiu Rotaru, polițist la Inspectoratul de Poliție (IP) Ialoveni. La rândul său, Mariana Plăcintă, polițistă la IP Telenești a specificat faptul că, într-un interviu cu un copil, polițistul are o răspundere foarte mare, deoarece în funcție de felul în care va formula întrebările, va obține și răspunsurile de la minor. „Cunoștințele obținute aici îmi vor fi utile și în domeniul profesional, dar și ca părinte”, a menționat polițista.

Autoritățile trebuie să respecte demnitatea minorului

Apropierea dintre copil și polițist devine mai prietenoasă

datorită sprijinului Uniunii Europene. Instruirile angajaților Poliției au loc în cadrul proiectului „Consolidarea competențelor organelor de drept și a coordonării intersectoriale, a societății civile pentru combaterea discriminării și a rețelilor de tratare aplicate copiilor în cadrul sistemului de justiție al Republicii Moldova”, implementat de către Reprezentanța Fundației „Terre des homes” (Tdh) în parteneriat cu Inspectoratul General de Poliție.

Potrivit Oliviei Pârțac, coordonatoarea Programului „Justiția pentru copii” în cadrul Fundației „Terre des homes”, pe lângă instruirea polițiștilor, acest proiect include și alte activități de promova-

re a drepturilor copiilor. „Cei care intră în contact cu un copil într-o situație excepțională sunt polițistul, asistentul social, reprezentanții APL, iar aceștia trebuie să pună în prim-plan demnitatea personală, nevoile și drepturile copilului”, a spus experta. Ea a precizat că, în cadrul proiectului, a fost elaborat și un film informativ cu caracter didactic, intitulat „Justiția pentru Copii”, destinat atât părinților, cât și copiilor, prin care ei sunt informați despre drepturile și procedurile pe care trebuie să le urmeze la prima etapă a contactului cu sistemul de justiție.

O altă activitate importantă a vizat elaborarea Ghidului „Copilul în contact cu sistemul

Consiliul European:

De la prima lor experiență în cadrul sistemului de justiție sau al altei autorități competente (poliția, serviciul pentru imigrare, serviciul educațional, social sau de îngrijire a sănătății) și pe durata procesului, copiii și părinții lor trebuie informați prompt și adecvat despre drepturile lor. În particular, ei trebuie să fie informați despre drepturile specifice pe care le au copiii în ceea ce privește procesele judiciare sau non-judiciare la care pot participa, precum și despre instrumentele disponibile pentru a remedia posibilele încălcări ale drepturilor lor, inclusiv despre posibilitatea de a înainta recurs, alte acțiuni sau intervenții judiciare și non-judiciare”.

de justiție”, destinat profesioniștilor din diferite domenii de activitate, cu responsabilități în domeniul protecției copilului, cum ar fi: angajații poliției, asistenții sociali, specialiștii în protecția copilului, profesorii, educatorii, medicii, societatea civilă etc.

Consiliul European optează pentru informare

Activitățile proiectului se încadrează în „Liniile directoare pentru justiția prietenoasă copiilor”, adoptate de Consiliul European la 30 iunie 2010, potrivit cărora copilul trebuie să beneficieze de protecție începând cu primul său contact cu justiția. La fel, în conformitate cu standardele internaționale, justiția pentru copii are ca sarcină asigurarea, în orice situație, a intereselor copilului, chiar și în cazul privării acestuia de libertate, ca măsură excepțională. Pentru ca Republica Moldova să întrunească aceste standarde, sistemul actual al justiției pentru copii necesită reformare continuă.

În prezent, Guvernul implementează o serie de strategii și programe relevante în domeniul promovării drepturilor omului, al reformării justiției și al statului de drept, care vizează inclusiv justiția prietenoasă copilului. Este vorba de Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, susținută direct din fondurile Uniunii Europene, cu asistență tehnică oferită de către partenerii de dezvoltare.

În zilele de 1-3 iulie, peste 30 de polițiști au învățat cum să discute mai bine cu copiii ce intră în contact cu sistemul de justiție

În ajunul celei de-a treia ediții

„Civic Fest”, un festival care făurește „Moldova pentru cetățeni”

Potrivit Raportului „100 cele mai presante probleme ale Republicii Moldova”, elaborat de IDIS „Viitorul” cu sprijinul Fundației „Friedrich Ebert”, printre provocările ce stau în fața moldovenilor se numără societatea civilă dispersată, lipsa colaborării dintre societatea civilă și autorități și lipsa unei culturi civice.

Ca răspuns la aceste probleme, acum trei ani a apărut Festivalul internațional „Civic Fest”. Și chiar dacă, tradițional, ediția 2015 se va ține în luna septembrie, pregătirile pentru evenimentul celor care vor o „țară ca afară” au început deja.

Festivalul „Civic Fest” se desfășoară la Chișinău anual și reunește patru actori de bază: societatea civilă, guvernul, mass-media și cetățenii. Potrivit organizatorilor, acesta este una dintre foarte puținele, dacă nu chiar singura platformă civică ce își propune să faciliteze dialogul și activitățile practice, să favorizeze interacțiunea, comunicarea, schimbul de idei, de opinii și de experiențe la diferite niveluri.

„Prin acest festival încercăm să coagulăm societatea, să cultivăm colaborarea dintre cetățeni, sectorul asociativ și guvern, să încurajăm participanții

noștri să dea dovadă de mai multă cultură și implicare civică”, spune Tudor Ștefan, președintele „Synergetica Eur/Est”, Asociația Obștească ce organizează festivalul. „Și pentru că este extrem de important ca oamenii să-și poată împărtăși experiențele reușite și să poată, la rândul lor, să se inspire din exemplele reușite ale colegilor din alte țări, am oferit vizibilitate celor mai de succes proiecte din țară și de peste hotare”, mai spune acesta.

Și în toamna ce vine „Civic Fest” va avea o agendă ambițioasă: paneluri de analiză a pro-

blemelor, traininguri, masterclass-uri, sesiuni de Open Space moderate de experți europeni, concerte de caritate și importante acțiuni civice. Tradițional, organizatorii mizează pe un dialog deschis cu factorii de decizie din Guvern, iar pentru aceasta vor desfășura sesiuni inedite de networking cu invitați din domeniul planurilor de dezvoltare ale Moldovei post-2015, acțiuni care să promoveze implicarea femeilor în procesul de luare a deciziilor, activismului tinerilor și securității alimentare, modele de antreprenoriat social care se bucură de succes.

Iulia Brad

La rubrica „Europa care ne inspiră”, realizată tradițional în parteneriat cu portalul www.stiripozitive.eu, vă propunem să aflați care sunt cele zece lucruri din Luxemburg, care ar putea inspira Moldova, dar și despre lansarea pariziană a „Fabulelor moderne” semnate de Tatiana Țibuleac.

10 lucruri din MARELE DUCAT DE LUXEMBURG care pot inspira MOLDOVA

DIANA CODRIȚCHI,
LUXEMBURG

MULTICULTURALISMUL ȘI TOLERANȚA:

Fiind locuit de reprezentanții a circa 170 de naționalități, Luxemburgul este una dintre puținele țări cu adevărat multilingve din Europa - peste 50 de limbi... Cele mai frecvente sunt luxemburgheza, germana, franceza, engleza, portugheza și italiana. Multilingvismul este înscris în legislația din 1984: luxemburgheza este definită ca limbă națională, franceza și germana ca limbi ale legislației. Toate trei au în comun statutul administrativ și judiciar, însă niciuna nu are statut definitiv de limbă oficială. Străinii constituie peste o treime din populația țării (peste jumătate din capitală). „Machiajul” acesta multicultural favorizează existența unei varietăți enorme de tradiții, bucătării, magazine și evenimente. Lumea se informează, gustă, apreciază, învață și împarte, iar toleranța, respectul și dragostea sunt mai presus decât invidia, corupția și rasismul.

SECTORUL FINANCIAR: În ultimele decenii, sectorul financiar al Luxemburgului a crescut considerabil datorită diversificării produselor bancare din cele 155 de bănci prezente pe teritoriul său. Deși cadrul juridic și de reglementare este, în mare parte, determinat de directivele UE, administrația țării a creat un mediu propriu foarte favorabil, în care să se dezvolte produse și servicii personalizate pentru o clientelă internațională. În același timp, autoritățile veghează ca investitorii să beneficieze de un nivel înalt de protecție. Legislația e foarte strictă atât în materie de protecție a vieții private a clienților și a secretului bancar, cât și în sensul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Datorită acestui fapt, investițiile legale străine directe în Luxemburg ajung la peste 30 de miliarde dolari anual. La rândul său, țara investește aproape jumătate din fonduri și în alte state, inclusiv în Moldova.

COPIII: Acum câțiva ani natalitatea era atât de mică în Luxem-

burg încât, pentru a încuraja nașterile, au fost adoptate și puse în aplicare mai multe pachete de legi. Astfel, în Luxemburg, copiii sunt o comoară nu numai pentru părinți, dar și pentru viitorul țării. La nașterea odraslei, mamele primesc o sumă importantă, din care își ajunge să-l echipeze cu tot necesarul pe noul venit. Apoi indemnizația lunară pentru necesitățile zil-

Politia:

„În serviciul cetățeanului 24/7 pe tot teritoriul țării” - acesta este sloganul, dar și adevărul despre poliția Marelui Ducat. Locurile publice sunt supravegheate de agenți pe biciclete. Persoanele suspecte sunt imediat interpellate de către agenții îmbrăcați în civil. Unele unități de patrulare sunt invizibile. De exemplu, Secțiunea Noile Tehnologii luptă activ contra criminalității informatice în cadrul colaborării cu EUROPOL. Este inutil să vă mai spun că aici nu există corupție... Dar munca poliției nu ar fi fost efecă fără susținerea cetățeanului de rând. Rezultatul acestei cooperări: rata criminalității este una dintre cele mai mici de pe vechiul continent.

nice. O altă inițiativă - de care beneficiază toți copiii sub 13 ani rezidenți în Luxemburg și care a ușurat considerabil încadrarea lor în structurile școlare - este le *Chèque-Service Accueil*, un fel de bon ce le permite părinților să plătească structurile școlare și educative în baza venitului lunar și a declarațiilor de impozite. Ea le facilitează accesul la servicii de educație, cluburi sportive și școli de muzică. Astfel, toți copiii sunt egali și au acces la tot. Iar orfeline nu există...

SECURITATEA SOCIALĂ: Toți cei care locuiesc în Luxemburg sunt obligați să aibă un număr de securitate socială, care le oferă acces la numeroase privilegii sociale și medicale. Securitatea socială intervine în caz de: pierdere a locului de muncă, boală, lipsă a pensiei, șomaj, sărăcie, crize financiare. De asemenea, sunt oferite venituri suplimentare pentru persoanele asigurate, care au copii. În așa mod, nici o persoană care muncește cinstit nu rămâne fără venitul minim garantat de către stat.

GUNOIUL: „Păstrați orașul nostru curat” - acest îndemn îl veți citi pe toate coșurile de gunoi din Luxemburg. Este scris de către Departamentul de Igienă, care e responsabil de curățenia orașului, întreținerea spațiilor publice, eli-

minarea deșeurilor menajere, colectarea separată a materialelor reciclabile, dar și de sensibilizarea cetățenilor. Fiind considerat un loc de muncă greu și murdar, este cel mai bine plătit din țară. Școlile organizează excursii în centrele de igienă municipale, ca să trezească interesul copiilor față de procesul de reciclare. În acest mod, prin joacă, li se arată cum se face curat și cum se păstrează curățenia. După o astfel de excursie, copilul meu a strâns toate deșeurile din parcul de lângă casă.

TRANSPORTUL URBAN: Diferite mijloace de transport sunt la dispoziția cetățenilor zi și noapte: autobuze, biciclete, trenuri, navete de noapte. Orarul este respectat și șoferii sunt amabili. Nu au dreptul să conducă fără cravată. Dacă se urcă o persoană în etate sau cu mobilitate redusă, autobuzul nu se pornește până când persoana nu este așezată confortabil. Fiecare autobuz este dotat cu tot necesarul pentru a fi confortabil și persoanelor cu mobilitate redusă, și mamele cu cărucioare. Bineînțeles că nimeni nu urcă în transportul public cu saci, curci, găini...

ȘANTIERELE ȘI RESPECTAREA CETĂȚENILOR:

Țara își schimbă imaginea încontinuu. Clădirile vechi sunt doborâte, altele noi apar în același loc repejer și calitativ, fără ca cetățenii să-și dea seama ori să fie deranjați prea tare. În plus, legislația nu permite nici un fel de zgomot, inclusiv de la construcție, între orele 22.00 și 06.00.

„L'ESSENTIEL” SAU PRESA LOCALĂ GRATIS:

În 2007, la fiecare colț aglomerat din Luxembourg au apărut distribuitorii ale cotidianului care, între timp, a devenit cel mai citit din țară: „L'ESSENTIEL”. Ziarul are un tiraj de 105.000 de exemplare, iar cititorii fideli - de la 15 la 49 de ani. O echipă de 35 de persoane lucrează încontinuu pentru a ne oferi cele mai proaspete știri din țară și de peste hotare. Ori care ar fi fost situația financiară a redacției, care depinde numai de sponsori și de publicitate, ziarul a rămas gratuit, iar jurnaliștii lui sunt cu adevărat imparțiali.

SIMPLITATEA PERSOANELOR:

În Luxemburg, ca și în toată Europa, puține sunt persoanele care cred că, optând pentru o ținută elegantă, devin automat elegante. Aici contează atitudinea, acțiunea și comportamentul, iar comoditate și simplitatea sunt mereu în vogă. Nu-și vor cumpăra nu știu ce mașină ca să arate ce „tare” este. Oamenii caută să se echipeze cu ce-i mai comod și economic. Este exact acel mod de viață simplu și decent, care poate înobiliza și un om, și o țară.

Fotografii: arhiva personală

Diaspora moldovenească, reunită la Paris în „Fabule moderne”

Peste 120 de persoane s-au reunit, în seara de 16 iunie 2015, la Institutul Cultural Român din Paris, pentru a participa la lansarea cărții „Fabule moderne”, semnată de conaționala noastră, jurnalista Tatiana Țibuleac.

Printre cei prezenți s-au numărat Ambasadorul Republicii Moldova la Paris, Oleg Serebrian, colegi de breaslă, artiști, tineri împătimiti de literatură, muzicieni care fie sunt stabiliți în Franța sau în țările din regiune, fie se aflau în acea zi la Paris.

Totuși, eroii principali ai serii au fost ineseși personajele „Fabulelor moderne” - „niște oameni care, prin viața lor, au scris împreună o carte”, după cum a menționat și autoarea. Personalități ale vieții publice sau oameni simpli care au apucat calea străinătății în căutarea unui destin mai bun - toți și-au „deconspirat”, prin ochiul și cuvântul Tatianeii, calitatea de a fi modele de curaj, rezistență, credință și speranță.

Iată doar câteva dintre numele destinului inserate în carte: Iulia Badea Guéritée, Véronique North-Mincă, Cezara Kolesnik, Voicu Sereida, Olesia Strechii, Viorica Găleşanu, Lucia Maitreau, Olga Căpățână... „Tatiana, mi-ai smuls o lacrimă: datorită ție am putut privi din nou în sus, cândva...”, a mărturisit jurnalista Iulia Badea Guéritée. „Eu n-am făcut decât să-mi ajut eroii să se întâlnească. Mai întâi în paginile unei cărți despre dor, luptă, suferințe și victorie, despre oameni străini pe pământ străin. Apoi și la gazda noastră, Institutul Cultural Român din Paris. A fost o onoare să îi cunosc și să scriu despre ei”, a spus la rândul ei Tatiana Țibuleac.

Atmosfera a fost întregită de formația „Condorii Negri”, condusă de Alexandru Federiciu, iar cei care au avut grijă ca totul să meargă ca ceasul a fost Asociația „Constellation Culture”, reprezentată de către Liliana Roșca. Galeria foto, evident, tot de o moldoveancă a fost asigurată - tânăra și neliniștită Zina Esepiciu.

(A. Ș.)